

שיטוט ביער המידע

חדשות וחידושים מעולם הספרנות והמידענות

שלום לכולם וברוכים השבים ליישיטוט ביער המידע!"

זהו הגיליון הרביעי של הניוזלטר המוקדש לעדכונים מהנעשה בתחום המידענות והספריות – תוכן מקצועי עדכני, סיכומי ימי עיון מעניינים, תכנים רלוונטיים מרחבי הרשת, חידושים, כלים שימושיים ועוד ועוד.

גיליון זה מתמקד בנושא המדובר של העת האחרונה – יצירה באמצעות בינה מלאכותית. נתייחס למחולל התמונות DALL-E2 ולמחולל הטקסטים ChatGPT (שניהם של חברת OpenAI) ונסיים עם זרקור למאגר הסרטים Movie Discovery, מאגר נפלא וקצת פחות מוכר הכולל בתוכו הרבה אוצרות.

קריאה נעימה,

עמליה

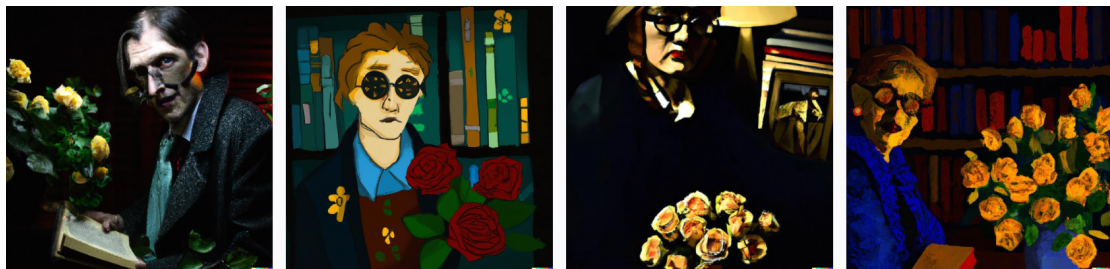
DALL-E2 – ליצור אומנות באמצעות בינה מלאכותית

נראה שלאחרונה כולם מדברים על בינה מלאכותית והיא אחת התופעות הטכנולוגיות המעניינות של השנה. בינה מלאכותית (Artificial intelligence ובקיצור AI) היא טכנולוגיה המנסה לדמות חשיבה אנושית ובעצם ללמד מכונה לחשוב וליצור כמו בן אנוש. שימושים טכנולוגיים יישומיים שלה יכולים להיות, לדוגמא, כלי לכתיבת או ניתוח טקסטים, זיהוי פנים, פתרון בעיות, יצירה מסוגים שונים וכדומה. מאפיין נוסף של טכנולוגיה זו הוא שהיא משפרת את עצמה כל הזמן באמצעות המידע שהיא אוספת (למידת מכונה).

את עיקר תשומת הלב תופסת לאחרונה האפשרות ליצור תמונות ואיורים באמצעות פקודות מילוליות. זה התחיל עם חברת [OpenAI](#) שיצרה את מחולל התמונות DALL-E2 (על שם סלבדור דאלי), הגרסה הראשונית הוצגה ב-2021 והמשופרת באפריל 2022. בשלב זה גישה לתוכנה הייתה מוגבלת וכרוכה ברשימת המתנה. אולם, במקביל פותחו מנועים חדשים ונגישים יותר למשתמשים כמו [Midjourney](#) ו-[Stable Diffusion](#), מה שהוביל, בסופו של דבר, לפתיחת DALL-E2 לשימוש חופשי של כלל הציבור. השינויים היו עד כדי כך מהירים, שהפוסט הזה היה אמור להיכתב על Midjourney ותוך כדי הוא שינה כיוון ל-DALL-E2, המנוע המקורי, שהשימוש בו קל יותר והתוצאות מרהיבות.

מה עושים? פשוט מאוד! נכנסים לאתר של [OpenAI](#) נרשמים לשירות ומתחילים להקליד...זה הכול! נכון לעכשיו המנוע מאפשר ליצור בחינם 45 תמונות ובכל חודש מעניק קרדיט ל-15 תמונות נוספות. מי שיעשה מנוי יקבל אפשרויות נרחבות יותר. המערכת למדה יותר מ-400 מיליון דימויים והאפשרויות הן אינסופיות.

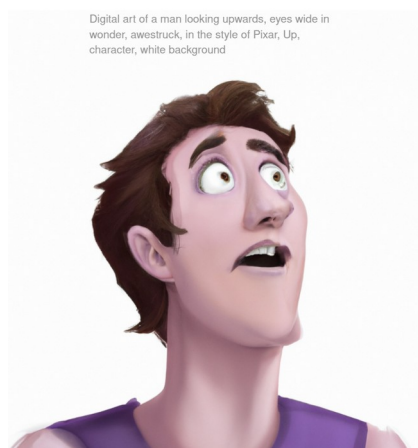
אני ניסיתי את החיפוש הבא: `librarian in the dark with roses van gogh style`
וקיבלתי את התוצאות הבאות:

קיבלתי 4 תמונות, אפשר לבחור מבניהן את אלה שמתאימות לי (הראשונה והשלישית מוצלחות יותר) ולשמור אותן. אפשר לבחור את אחת התמונות ולהמשיך לערוך אותה וגם להעלות תמונה קיימת ולערוך אותה. וככל שהתיאור שנקליד יהיה מפורט יותר כך התוצאה שנקבל תהיה טובה ומדויקת יותר.

לאתר יש [מדריך](#) מפורט ומומלץ! 82 שקופיות המסבירות בצורה קלילה ועם המון דוגמאות איך להגיע לתוצאה הטובה ביותר באמצעות הכלים העומדים לרשותנו. סוגי צילום, צבעים, סגנונות, תיאורים, אווירה, אפשר לבחור סגנונות מתולדות האומנות, ציירים מפורסמים, ריאליסטי, רומנטי, קומיקס, ציורים של ילדים בגן ועוד המון אפשרויות...

Preface

דוגמא מתוך המדריך, לאיזה דיוק אפשר להגיע באמצעות תיאור מפורט:
Digital art of a man looking upwards, eyes in wonder, awestruck, in the style of Pixar, Up, character, white background

Stencil, street art, Banksy (source)

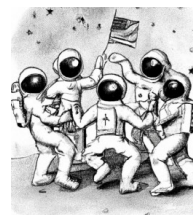
Ballpoint pen art (source)

Pencil sketch (source)

Pencil drawing, detailed, hyper-detailed, very realistic (via)

Political cartoon from U.S. newspaper

Charcoal sketch (source)

Woodcut (source)

Field journal line art (source)

Colouring-in sheet (source)

Etching (source)

דוגמאות מתוך המדריך: סגנונות איור

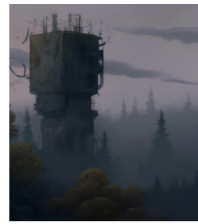
Thomas Kinkade (source)

Lisa Frank

Basquiat (source)

Simon Stålenhag

Zdzislaw Beksinski (source)

HR Giger (source)

Robert Crumb

Hieronymus Bosch, The Garden of Earthly Delights

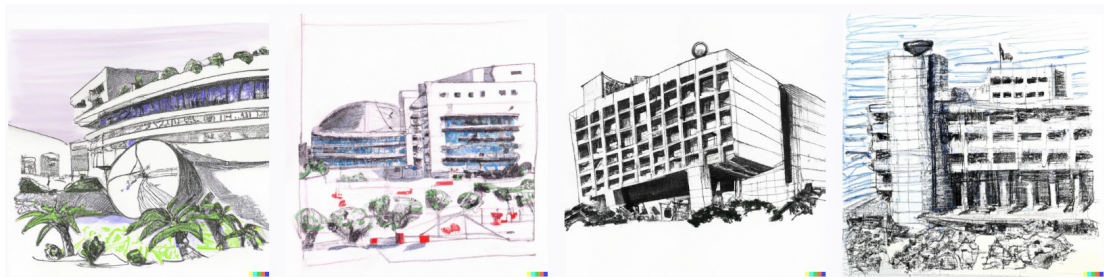

Gustav Klimt, symbolist, gold leaf, 1908

Roy Lichtenstein, half-tone dots, comic detail, pop art

דוגמאות מתוך המדריך: יצירות בהשפעת אומנים

ניסיון נוסף שלי: library Tel-Aviv sea ballpoint pen art

כמובן שתוכנות מסוג זה גם מעוררות ביקורות מהותיות וחששות לגבי ההשלכות על עולם האמנות ועל אמנים ומעלות שאלות בנוגע לזכויות יוצרים. בשלב זה אפשר רק לתהות אם זו תחילתה של מהפכה או עוד טרנד חולף, ואיזה עוד חידושים, כלים והפתעות יוצצו בהמשך!

קישורים נוספים:

[הסכר נפרץ: מחולל התמונות DALL-E2 זמין לכולם \(ynet\)](#)

[המדריך המלא: כך תייצרו את התמונות המושלמות ב-mako](#) ((Dall-E 2

[מבוא לבינה מלאכותית: מתאוריה לפרקטיקה – קורס של קמפוס IL](#)

[תחרות AI של הספרייה למדעים מדויקים – ליצור תמונה בנושא ספריות העתיד](#)

ChatGPT – הצ'טבוט שיכול לכתוב במקומכם

ChatGPT הוא פיתוח נוסף של חברת [OpenAI](#) שהושק בנובמבר האחרון וצבר פופולאריות רבה במהירות. מדובר בצ'טבוט מבוסס דיאלוג, המסוגל לכתוב טקסטים מורכבים בשלל נושאים. בדומה ל- DELL- E גם כלי זה בנוי על בינה מלאכותית גנרטיבית (Generative AI) – בינה מלאכותית מבוססת אלגוריתמים המסוגלים ליצר תוכן חדש שלא היה קיים קודם לכן בעולם: חזותי, טקסטואלי ואולי אפילו צלילי. אפשר לשאול אותו שאלות, לבקש ממנו לכתוב שיר, סיכום, פסקה בנושא מסוים, תסריטים לסצנות חדשות של סדרות שאתם אוהבים, המלצות לטיול, לסרט, למסעדה וכל מה שעולה על דעתכם.

התשובות שהכלי מפיק לשאלות שמופנות אליו מתבססות על מידע שנלמד מקריאה וניתוח של המוני טקסטים. מדובר בנתונים בהיקף של 45 טרה־בייט, ממקורות מגוונים כמו ויקיפדיה, ספרים וסריקות של דפי אינטרנט. הכלי מבוסס על מודל שפה בשם GPT שמצליח לנבא ביעילות המשך של משפט בהתאם להקשר שלו. המנוע הוא רב לשוני ומאפשר שיחה בשלל שפות, ביניהן עברית, אבל כמו מרבית הטכנולוגיות עובד הרבה יותר טוב באנגלית. נכון לעכשיו הכלי חינמי לחלוטין.

בואו ננסה:

אני ביקשתי ממנו שיכתוב לי שיר על יום מעונן בתל אביב

AM Write me a poem about a cloudy day in Tel Aviv

Clouds hang heavy in the sky
Gray and dull, they blot out the light
The city of Tel Aviv sighs
On this cloudy day, all seems right

The streets are slick with rain
People hurry, heads down low
The mood is quiet, subdued, and plain
As the clouds continue to grow

But even on a day like this
There is beauty to be found
The buildings gleam with a misty bliss
The air is fresh and clean, unbound

So let the clouds hang overhead
And let the rain fall gently down
For even on a cloudy day in Tel Aviv
There is a quiet peace to be found.

ואולי הוא גם יכול להחליף אותי בכתיבת הניוזלטר?

AM Write me an explanation about ChatGPT for Israeli librarians

ChatGPT is a natural language processing (NLP) tool developed by OpenAI that allows users to engage in conversation with a machine in a way that mimics human conversation. It is based on a variant of the GPT (Generative Pre-training Transformer) model, which is a large language model trained on a massive dataset of human-generated text.

One potential use of ChatGPT for Israeli librarians could be to provide reference assistance to library patrons. For example, a patron could ask ChatGPT a question about a particular book or topic, and ChatGPT would use its knowledge of language and the library's collections to provide a relevant and accurate response. ChatGPT could also be used to help librarians answer frequently asked questions or to provide general information about the library's services and resources.

Another potential use of ChatGPT for Israeli librarians could be to assist with cataloging and classification tasks. By using ChatGPT to analyze the content of books and other materials, librarians could more quickly and accurately categorize and classify them, making it easier for patrons to locate and access the resources they need.

Overall, ChatGPT has the potential to be a valuable tool for Israeli librarians, helping them to more efficiently and effectively serve the needs of their patrons and manage the library's collections.

Regenerate response

הכתיבה מרשימה ברהיטותה אך לא תמיד המידע הנמסר מדויק. כאן למשל הבוט ממליץ לי ללכת לאכול במסעדת מנדלי הנמצאת באוניברסיטת תל אביב – מישהו מכיר?

AM איפה כדאי לאכול באוניברסיטת תל אביב?

תל אביב היא עיר מפוארת בתחומי האוכל, וישנם מגוון מסעדות מדהימות באזור האוניברסיטאי. כגון רשומות כמה מהאפשרויות המומלצות ביותר:

1. מסעדת "החמישי הכי טוב" - מסעדה יפנית מדהימה במרכז האוניברסיטאי. המסעדה מתמחה בתפריט יפני מעודד ומשתלם, והיא מציעה מגוון רחב של מנות מזון יפני מעודדות ומרכזיות.
2. מסעדת "דני הכרמל" - מסעדה יפנית בעיר העתיקה, במרחק הליכה מהאוניברסיטאי. המסעדה מתמחה במנות יפניות מעודדות ומציעה תפריט מעודד ומגוון של מנות מזון יפני מרכזיות.
3. מסעדת "נאוה" - מסעדה יפנית מעודדת במרכז האוניברסיטאי. המסעדה מתמחה במנות מזון יפני מרכזיות ומציעה תפריט מעודד ומגוון של מנות מזון יפני מעודדות.
4. מסעדת "מנדלי" - מסעדה

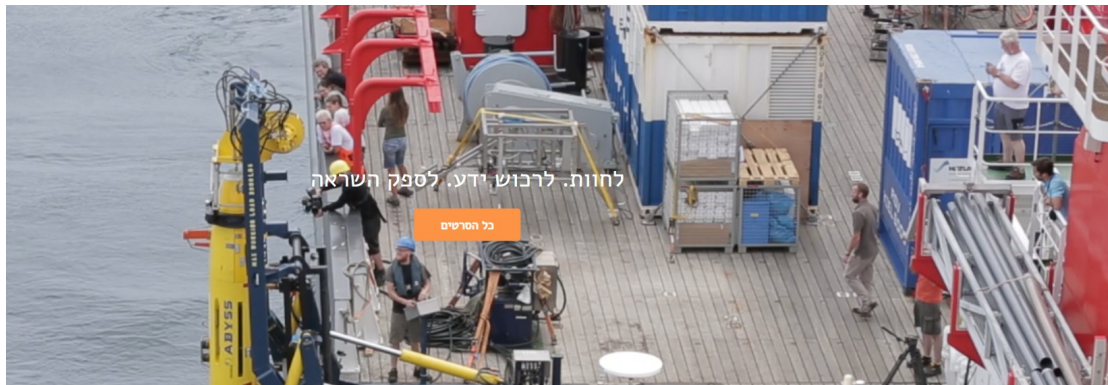
לסיכום, גם כאן אנו יכולים להתרשם מיכולת טכנולוגית הולכת וגדלה ומצד שני עולות תהיות ושאלות מהותיות. האם כלי כזה יכול להחליף את גוגל? האם ניתן לכתוב כך עבודות אקדמיות? מה יהיה העתיד של מקצועות כמו עיתונאים, חוקרים, עורכי דין, כותבי תוכן, מידענים וספרנים? מוקדם לדעת, בינתיים אפשר רק להתנסות וליהנות.

לקריאה נוספת:

[5 דברים ש-ChatGPT החדש עושה והעיפו לנו את המוח](#)
["אין לך ממה לפחד" - שוחחנו עם ChatGPT, הכלי החדש שסוחף את הרשת](#)
[מילים מילים, ללא משמעות: שיחות מסוכנות עם הבוט ChatGPT](#)

[עבודת סמינר בלחיצת כפתור: הבינה המלאכותית מתחילה לשנות את האקדמיה](#)

זרקור למאגר : מובי דיסקברי (Movie Discovery)

*התמונה מתוך המאגר

היצע מאגרי הסרטים להם אנו מנויים עשיר ומגוון. כולכם ודאי מכירים את [AcadeMe+](#) הנהדר עם ההיצע המרשים והמכובד של סרטי קולנוע כולל כתוביות בעברית. המנוי החדש שלנו על שירות הסטרימינג של [Kanopy](#) משמח מאוד ופותח בפנינו מגוון רחב של סרטי קולנוע וסרטים דוקומנטריים. שניהם ועוד רבים וטובים נמצאים בדף [מאגרי סרטים/וידאו](#) בפורטל הספריות לצד מבחר הולך וגדל של מאגרים איכותיים. הפעם בפניה "זרקור למאגר" אני רוצה להתייחס למאגר ישראלי, ותיק יותר, ואולי קצת פחות מוכר - [Movie Discovery](#).

[Movie Discovery](#) היא פלטפורמה שנוצרה על ידי אנשי מקצוע מתחום הקולנוע עבור מוסדות אקדמיה ומחקר. זאת על מנת לקדם סרטי איכות חינוכיים או אקדמיים ולהנגיש סרטים שלא נמצאים במקומות אחרים. יוצרי המאגר מגדירים זאת כך:

"מה זאת אומרת "סרטים שאין באף אתר אחר"? - הכוונה לסרטי איכות. אתם יודעים, סרטים של אינטליגנטים: מדע, טכנולוגיה, אמנות, קצת פלסוף (בקטע טוב). יש כאן קולנוע עצמאי, חף משיקולי רייטינג, קולנוע מדעי שמאתגר את המחשבה והרבה סרטים שמוחים, מעוררים מודעות, זועמים, סוחפים וגם מצחיקים. אז כשאתם ממצים את הבינג' באתר ההוא שאסור להגיד את שמו (אבל מתחיל באות נ') וכשריאליטי כבר יוצא לכם בצורת עשן מהאוזניים - נסו אותנו. לא תתחרטו. מקסימום תירדמו."

ואכן, ניתן למצוא במאגר סרטי תעודה ודרמה, ביניהם כאלה שהוצגו בסינמטק וזכו בפרסים. מרבית הסרטים ישראליים, אבל לא רק. עם הכניסה למאגר ניתן לבחור באופציה "כל הסרטים" או בסרטים המחולקים לפי נושא ועניין: מדע וטכנולוגיה/חברה/ אומנות והיסטוריה. אפשר גם לחפש בעזרת סרגל החיפוש החופשי. בהמשך עמוד הבית נמצא קישורים שונים: סרטים מומלצים, סרטים חדשים, סרטים פופולאריים, המלצות הצוות ותגיות. אם הסתבכתם - האתר מלווה גם [בבלוג](#) הכולל המלצות וסקירות על חלק מהסרטים. חשוב לציין שהמאגר מופעל בעלמא וניתן להגיע

לסרטים הכלולים בו דרך חיפוש בקטלוג דעת"א. הממשק עצמו אולי לא אידיאלי ומהוקצע כמו של אתרי סרטים מחו"ל והרבה תכנים טובים יכולים להיבלע, אבל הגלילה ממכרת וההשקעה משתלמת, ובכל פעם צצים עוד ועוד דברים מסקרנים תוך כדי חיפוש. לדוגמא, כמה לפריטים מעניינים שמצאתי:

סרטים תיעודיים: [The Seven Tapes](#) (הסלילים של יונה וולך), [נופל וקם](#), [עיראקנרול](#), [Make Hummus Not War](#), [מי הרג את מוחמד א-דורה](#), [ילדי השמש לגדול בקיבוץ](#): נקודת המבט של דור הילדים הראשון, להיות חתול, [תשכחו ממה שידעתם על תזונה](#), [כל האמת על ויטמינים](#), [Arabic Movie](#) (סרט עברית), [אני והזילבר](#), [הכבשה הכחולה](#) (קדישמן), [Architecture and the Russian Avant-Garde](#), [Bird in the Room](#) (ציפור בחדר -תרצה אתר), [העלמה בלובשטיין](#) (רחל) סדרות: [מעברות](#), [חדר משלך](#): נשים כותבות - סדרה המלווה 5 סופרות ומשוררת ישראליות, [צו האופנה - תולדות האופנה הישראלית](#) ויש עוד...

לקריאה נוספת על המאגר: [מה מיוחד בסרטים שלנו](#)

צפייה נעימה ולהתראות בניוזלטר הבא